

A1. Denkkader 'beleid voor stedelijke economische groei'

Wat zijn mechanismen achter stedelijke economische groei en op welke factoren kunnen steden hun beleid richten?

Mechanismen

Agglomeratievoordelen

Wat zijn agglomeratievoordelen?

- Voordelen voor bedrijven en huishoudens door concentratie van bedrijven en huishoudens in een gebied.

Welke agglomeratievoordelen zijn er?

- **Voordeel door delen (sharing)**
Concentratie creëert massa voor voorzieningen, diensten en gespecialiseerde bedrijven.
- **Voordeel door koppelen (matching)**
Concentratie maakt het voor vragers en aanbieders van diensten en producten makkelijker elkaar te vinden.
- **Voordeel door leren (learning)**
Concentratie versnelt de verspreiding van kennis en innovaties tussen mensen en bedrijven.

Innovatie

Wat is innovatie?

- Het ontwikkelen en succesvol invoeren van nieuwe of verbeterde producten, diensten en processen.

Welke vormen van innovatie zijn er?

- **Product- en diensteninnovatie**
Het ontwikkelen en succesvol invoeren van nieuwe of verbeterde producten of diensten op een markt.
- **Procesinnovatie**
Het succesvol aanpassen van de manier waarop een organisatie producten of diensten maakt of levert.
- **Marktinnovatie**
Het succesvol aanbrengen van nieuwe markten met bestaande producten, diensten of technologieën.

Beleid

Op welke factoren kunnen steden beleid voor stedelijke economische groei richten?

- **Clusters**
De aanwezigheid van samenwerkende en aan elkaar gerelateerde bedrijven in dezelfde sector.
- **Ondernemerschap**
De aanwezigheid van nieuwe bedrijvigheid, zoals nieuwe en snelgroeiende bedrijven.
- **Menselijk kapitaal**
De aanwezigheid van een goed gekwalificeerde, opgeleide en vaardige beroepsbevolking.
- **Kennisinfrastructuur**
De aanwezigheid en kwaliteit van publieke en private onderwijs- en onderzoeksinstituten.
- **Fysieke infrastructuur**
De bereikbaarheid en connectiviteit via weg, spoor, lucht, water en internet.
- **Leefklimaat**
Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving met goede voorzieningen voor inwoners, werkenden en bezoekers.
- **Financiering**
De aanwezigheid van geld voor economische structuurversterking en risicovolle innovaties (*venture capital*).
- **Bestuur en toezicht**
De aanwezigheid van kwalitatief goed bestuur en de effectiviteit van samenwerking van bestuurslagen.

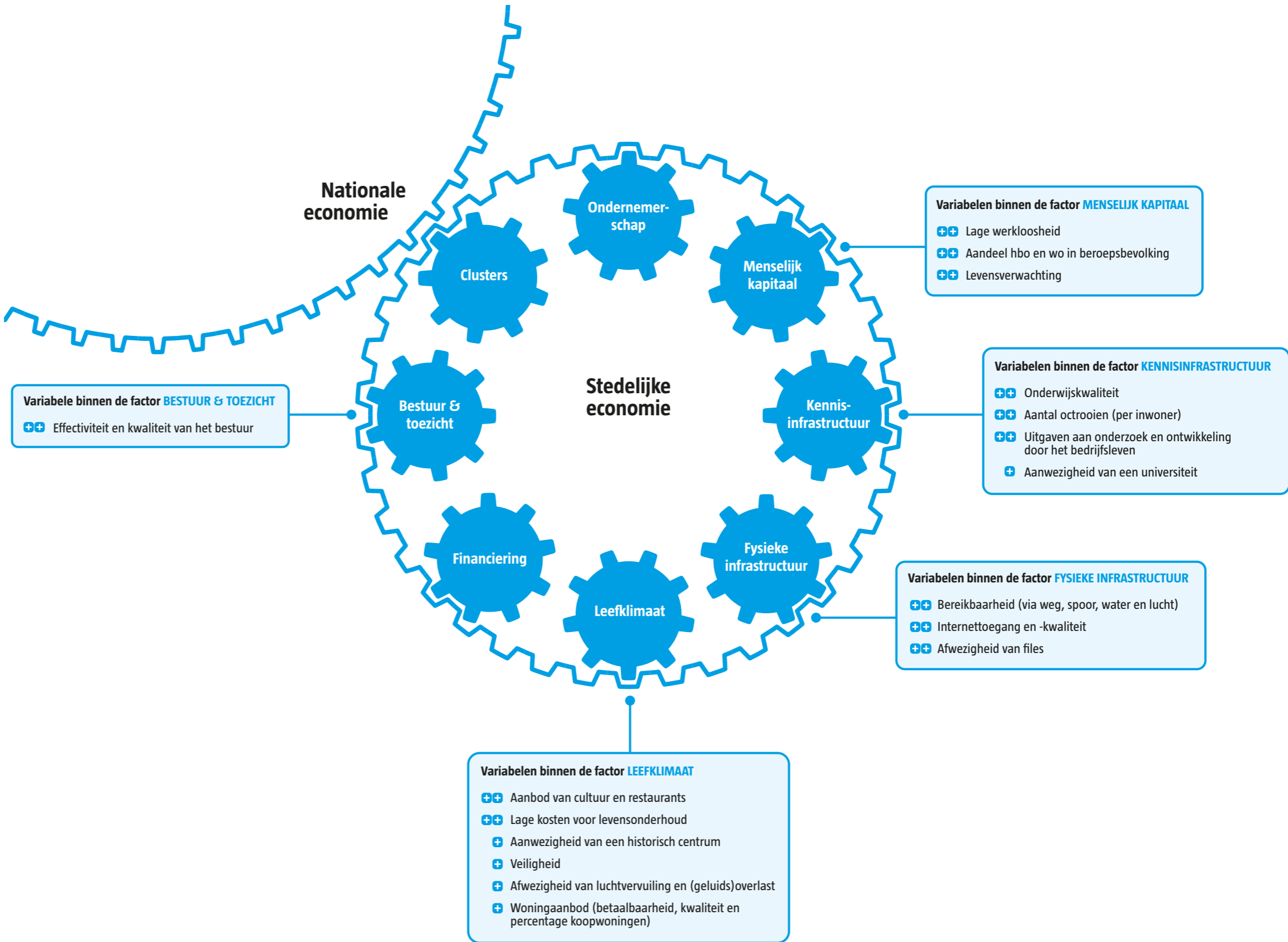
Over deze kaart
Deze kaart geeft antwoord op de vraag: 'Hoe werkt de motor van de stedelijke economie en wat zijn kansrijke factoren en variabelen waarop steden hun beleid kunnen richten?' De Argumentenfabriek heeft deze kaart gemaakt met behulp van een PBL-studie uit 2017: • *Stedelijke regio's als motoren van economische groei. Wat kan beleid doen?*, O. Raspe, M. van den Berge, T. de Graaff, 2017, Planbureau voor de Leefomgeving Den Haag. De visualisatie op deze kaart is een variant op een diagram uit deze studie.

Deze studie richt zich op grootstedelijke regio's (COROP-gebieden), niet alleen op individuele steden. Om te toetsen welke resultaten relevant zijn voor gemeente Dordrecht, heeft De Argumentenfabriek ook de volgende bronnen gebruikt voor deze kaart: • *Atlas voor gemeenten*, woonaantrekkelijkheidsindex omschreven op www.atlasvoorgemeenten.nl/de-atlas/indicatoren, geraadpleegd op 09-09-2019. • *Stad en land*, H. de Groot, G. Marlet, C. Teulings, W. Vermeulen, 2010, CPB bijzondere publicatie.

Het Denkkader 'Beleid voor stedelijke economische groei' bestaat uit een voor- en achterzijde. De andere zijde beantwoordt de vraag: 'Hoe werkt de motor van de stedelijke economie en wat zijn kansrijke factoren en variabelen waarop steden hun beleid kunnen richten?' De twee zijden samen bieden de gemeente Dordrecht een denkkader bij het bepalen van beleidsprioriteiten voor haar Agenda Dordrecht 2030.

A2. Denkkader 'beleid voor stedelijke economische groei'

Hoe werkt de motor van de stedelijke economie en wat zijn kansrijke factoren en variabelen waarop steden hun beleid kunnen richten?

Over deze kaart
 Deze kaart geeft antwoord op de vraag: 'Hoe werkt de motor van de stedelijke economie en wat zijn kansrijke factoren en variabelen waarop steden hun beleid kunnen richten?' De Argumentenfabriek heeft deze kaart gemaakt met behulp van een PBL-studie uit 2017:

- *Stedelijke regio's als motoren van economische groei. Wat kan beleid doen?*, O. Raspe, M. van den Berge, T. de Graaff, 2017, Planbureau voor de Leefomgeving Den Haag.

 De visualisatie op deze kaart is een variant op een diagram uit deze studie.

Deze studie richt zich op grootstedelijke regio's (COROP-gebieden), niet alleen op individuele steden. Om te toetsen welke resultaten relevant zijn voor gemeente Dordrecht, heeft De Argumentenfabriek ook de volgende bronnen gebruikt voor deze kaart:

- *Atlas voor gemeenten*, woonaantrekkelijkheidsindex omschreven op www.atlasvoorgemeenten.nl/de-atlas/indicatoren, geraadpleegd op 09-09-2019.
- *Stad en land*, H. de Groot, G. Marlet, C. Teulings, W. Vermeulen, 2010, CPB bijzondere publicatie.

Uit de literatuur komen meer variabelen naar voren die samenhangen met stedelijke economische groei dan op deze kaart staan. Op deze kaart beperken we ons tot variabelen die (bijna) altijd (++) of vaak (+) significant samenhangen met stedelijke economische groei én relevant zijn voor het maken van stedelijk beleid.

De PBL-studie rapporteert in welke mate variabelen samenhangen met twee aspecten van economische groei: werkgelegenheidsgroei en productiviteitsgroei. Op deze kaart maken we dit onderscheid niet en spreken we van samenhang met stedelijke economische groei. Dit doen we omdat de scores op deze aspecten veelal vergelijkbaar zijn én vanwege de leesbaarheid. Voor de variabelen waar scores op de twee aspecten afwijken hebben we de hoogste score uit de PBL-studie aangehouden.

Het Denkkader 'Beleid voor stedelijke economische groei' bestaat uit een voor- en achterzijde. De andere zijde beantwoordt de vraag: 'Wat zijn de mechanismen achter stedelijke economische groei en op welke factoren kunnen steden hun beleid richten?' De twee zijden samen bieden de gemeente Dordrecht een denkkader bij het bepalen van beleidsprioriteiten voor haar Agenda Dordrecht 2030.